

Eseu despre mijloacele de realizare a comicului de caracter si moravuri intr-o comedie studiata

Scrie un eseu de 2 - 3 pagini, in care sa prezinti mijloacele de realizare a comicului de caracter si de moravuri intr-o comedie studiata. in elaborarea eseului, vei avea in vedere urmatoarele repere:

- precizarea a patru trasaturi ale comediei, ca opera dramatica;
- evidentierea mijloacelor de realizare a comicului de caracter si de moravuri in comedia aleasa, prin referire la tema si la conflict;
- prezentarea succinta a doua personaje ale comediei, ilustrative pentru utilizarea, in comedia aleasa, a comicului de caracter si de moravuri;
- exprimarea unei opinii argumentate despre rolul comicului de caracter si al comicului de moravuri, in textul literar ales.

Comicul se defineste, in sens larg, drept tot ceea ce starneste rasul. Este un fenomen antropologic, propriu naturii umane. Modalitatile care starnesc rasul, ca si sensibilitatea la comic difera de la o epoca la alta, de la o cultura la alta, de la individ la individ. Un element esential in declansarea efectului comic pare a fi contrastul sau nepotrivirea (intre aparenta si esenta, intre pretentii si realitate, intre asteptari si rezultate, intre viu si mecanic etc.). Pentru a fi receptat cu o atitudine binevoitoare, de detasare amuzata, contrastul comic trebuie sa fie inofensiv, sa nu produca suferinta sau daune. Principalele forme de realizare a comicului in dramaturgie sunt comicul de situatie, de caractere sau de moravuri si de limbaj.

Comedia este specia genului dramatic, in versuri sau in proza, care are finalitate moralizatoare si produce rasul cititorului sau al spectatorului, prin folosirea a diferite tipuri de comic. Ca trasaturi generale ale comediei pot fi mentionate finalitatea amuzanta (specia este destinata sa provoace rasul); personajele reprezinta categorii sociale diverse; subiectele sunt general umane, eroii intruchipand caractere (parvenitul obraznic, sclavul siret, aristocratul mandru); conflictul se plaseaza intre aparenta si esenta (doar aparent, valorile sunt false); deznodamantul este vesel, stilul - parodic. Conflictele dramatice in comedie sunt derizorii, de nivel exterior, si ilustreaza ridicolul preocuparilor personajelor

Comedie de moravuri, care dezvaluie viata publica si de familie a unor politicieni care, ajunsi la putere si rosi de ambitii, sunt caracterizati de o crestere brusca a instinctelor de parvenire, O scrisoare pierduta se inscrie in seria operelor caragialiene care au in centru vanitatea.

Actiunea piesei se desfasoara in "capitala unui judet de munte", pe fondul agitat al unei campanii electorale. Aici are loc conflictul intre ambitiosul avocat Nae Catavencu, din "opozitie", care aspira spre o cariera politica, si grupul conducerii locale (prefectul stefan Tipatescu, "prezidentul" Zaharia Trahanache). Pentru a-si forta rivalii sa-l propuna candidat in locul lui Farfuridi, Catavencu ameninta cu un santaj. Instrumentul de santaj este o "scrisorica de amor" a lui Tipatescu, trimisa doamnei Zoe Trahanache, sotia "prezidentului"; pierduta de Zoe, scrisoarea este gasita de un

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

cetatean turmentat si subtilizata de Catavencu. santajul o sperie pe Zoe, care, pentru a nu fi compromisa public, exercita presiuni asupra celor doi "conducatori" ai judetului si obtine promisiunea candidaturii lui Catavencu.

Cand conflictul provocat de scrisoarea pierduta pare sa fie rezolvat, urmeaza o "lovitura de teatru": de la Bucuresti se cere, fara explicatii, sa fie trecut pe lista candidatilor un nume necunoscut - Agamemnon Dandanache. Reactiile celor din jur sunt diferite: Zoe e disperata, Catavencu - amenintator, Farfuridi si Branzovenescu - satisfacuti ca rivalul lor a pierdut, Tipatescu - nervos. Trahanache este singurul personaj care nu-si pierde cumpatul, avand "putintica rabdare" si gandindu-se la un mod de rezolvare a conflictului fara a contesta ordinele "de sus".

Interesele contrare determina un conflict deschis in timpul sedintei de numire oficiala a candidatului, cand Pristanda pune la cale un scandal menit sa-l anihileze pe Catavencu. in incaierare, acesta pierde palaria in care era ascunsa scrisoarea si dispare, provocandu-i emotii intense "coanei Joitica". Dandanache, sosit de la Bucuresti, isi dezvaluie strategia politica, asemanatoare cu aceea a lui Nae Catavencu, numai ca la un nivel mult mai inalt si cu mai multa ticalosie.

Nae Catavencu schimba tactica parvenirii, flatand-o pe Zoe, generoasa dupa ce isi recapata scrisoarea cu ajutorul cetateanului turmentat. in final, toata lumea se impaca, "micile pasiuni" dispar ca prin farmec, Dandanache e ales "in unanimitate", Nae Catavencu tine un discurs banal, dar zgomotos la serbarea populara determinand reconcilierea fostilor adversari. Atmosfera e de carnaval, de mascarada, fiind accentuata de mutica saltareata condusa de Pristanda.

Tehnica de constructie a subiectului este aceea a amplificarii treptate a conflictului. Initial, apar in scena Tipatescu, Trahanache, Zoe, alarmati de un eveniment dezvaluit partial. Apoi, in prim plan apare Catavencu, santajistul, iar aceasta prezenta contureaza conflictul fundamental, care asigura unitatea de actiune a piesei. La acest conflict, se adauga conflicte secundare, determinate de interventiile cuplului Farfuridi - Branzovenescu si de aparitia neasteptata a "depesei" cu numele lui Dandanache. Rezulta un ghem de complicatii, care acumuleaza progresiv altele, ca un bulgare de zapada in rostogolire.

Amplificarea conflictului se realizeaza prin: intrarile repetate ale cetateanului turmentat, care creeaza o stare de tensiune, niciodata rezolvata, pentru ca, neaducand scrisoarea, conflictul declansat de pierderea ei nu se stinge; apoi, prin evolutia adversarilor; Catavencu e infrant, desi pare ca va castiga, iar Tipatescu - Trahanache - Zoe triumfa, desi erau pe punctul de a pierde. Interferenta finala a intereselor tuturor personajelor aflate in conflict accentueaza atitudinea ironica a dramaturgului, pentru ca fostii adversari se impaca, satisfacuti de ceea ce au obtinut, dar, mai ales, de propria imagine. Satisfactia vanitatii defineste scena finala.

Actiunea piesei este divizata in patru acte, fiecare structurat intr-un anumit numar de scene. Actul I cuprinde 9 scene, actul al II-lea - 14 scene, actul al III-lea - 7 scene, iar actul al IV-lea - 14 scene.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Scenele se construiesc pe baza replicilor personajelor, care contureaza conflictele dintre diferite personaje, in functie de interesele care le apropie sau le despart. Replicile personajelor sunt esentiale pentru construirea textului dramatic, dialogul si monologul fiind modurile principale de expunere, care contribuie la caracterizarea personajelor si la evolutia actiunii.

Indicatiile scenice sau didascaliile sunt un element particular de compozitie a textului dramatic, care ofera informatii despre personaje sau despre modul in care trebuie interpretat un rol. Prin intermediul didascaliilor, autorul le fixeaza personajelor un anumit statut social: stefan Tipatescu "prefectul judetului", Agamemnon Dandanache - "vechi luptator de la "48", Zaharia Trahanache - "prezidentul Comitetului permanent, Comitetului electoral, Comitetului scolar, Comitiului agricol si altor comitete si comitii" etc. in text, didascaliile ofera informatii cu privire la mimica, gesturi, atitudini, intensitatea tonului cu care sunt rostite replicile: "Pristanda (uitandu-se pe sine si razand): Curat condei! (luandu-si numaidecat seama, naiv): Adicate, cum condei, coane Fanica?"

O scrisoare pierduta combina mai multe surse ale comicului intr-un tot armonios, care subliniaza arta dramaturgului. Comicul de moravuri sustine conflictul principal al actiunii. Zoe Trahanache e implicata intr-o relatie extraconjugala cu "amicul" lui Zaharia, stefan Tipatescu. Dorinta ei ca Nae Catavencu sa nu publice scrisoarea compromitatoare, pe care a primit-o de la prefect, determina interventiile disperate pentru sustinerea avocatului in alegeri, desi acesta face parte din gruparea politica adversa. De aceea, procesul electoral devine o adevarata mascarada, care se amplifica prin aparitia lui Agamita Dandanache, el insusi aflat intr-o situatie asemanatoare cu Nae Catavencu. Astfel, prin folosirea comicului de moravuri, o tema grava, cum este procesul electoral, devine subiect comic si sustine intentiile moralizatoare ale autorului.

Comicul de moravuri este sustinut de comicul de situatie, care rezulta din fapte neprevazute si din prezenta unor grupuri insolite (triumphiul conjugal Zoe - Trahanache - Tipatescu, cuplul Farfuridi - Branzovenescu). I. L. Caragiale foloseste scheme tipice, preluate din literatura comica universala, sustinand comicul de situatie prin: incurcatura (determinata de pierderea scrisorii); confuzie (intre personaje - Agamita dandanache il confunda pe stefan Tipatescu cu Zaharia Trahanache: "Si dumnealui? Barbatul dumneaei?"); coincidenta (situatii similare - Agamita Dandanache foloseste o metoda de parvenire politica asemanatoare cu aceea a lui Catavencu, numai ca la un nivel mai inalt); echivoc; revelatiile succesive (personaje care se dezvaluie pe masura ce participa la actiune - cazul lui Ghita Pristanda, care se dovedeste foarte putin onest, in ciuda afirmatiilor sale); quiproquo - ul (substituirea lui Nae Catavencu prin personajul - surpriza); acumularea progresiva (intrarile repetate ale cetateanului turmentat); repetitia (a doua situatie de santaj care are acelasi scenariu); evolutia inversa (grupul Zoe - Trahanache - Tipatescu pare ca pierde lupta electorala, dar o castiga, in timp ce Nae Catavencu pierde o batalie care parea castigata); interferenta (grupurile de interese).

Unul dintre cele mai importante tipuri de comic valorificate de I. L. Caragiale este comicul de caracter. in comedia clasica, principalele caractere comice sunt avarul, fanfaronul, orgoliosul, ipocritul, mincinosul, gelosul, laudarosul, pedantul, pacalitorul pacalit, prostul fudul etc. Personajul

purta al unei astfel de caracter este rezultatul unui proces de generalizare a trasaturilor unei categorii mai largi, devenind un exponent tipic al clasei umane respective. Caragiale creeaza, si el, o tipizare comica, dar eroii lui au intotdeauna numeroase elemente - de situatie sociala si intelectuala, de temperament, de limbaj etc. - care-i particularizeaza, astfel ca nici unul nu seamana cu celalalt. Scriitorul si-a afirmat in repetate randuri aceasta viziune asupra personajelor, sustinand ca "natura nu lucreaza dupa tipare, ci-l toarna pe fiecare dupa calapod deosebit; unul e sucit intr-un fel, altul intr-alt fel, fiecare in felul lui, incat nu te mai saturi sa-i vezi si sa-ti faci haz de ei".

Garabet Ibraileanu definea varietatea de tipuri invocata de I. L. Caragiale cu o formula aplicata de critica literara operei lui Balzac. Criticul considera ca personajele memorabile ale dramaturgului "fac concurenta starii civile". Pompiliu Constantinescu identifica noua tipuri de personaje in comediile lui I. L. Caragiale: incororatul (Dumitrache, Trahanache, Pampon, Cracanel), primul amoret (Chiriac, Rica, Tipatescu, Nae Girimea), tipul cochetei si al adulterinei (Zita, Veta, Zoe, Didina, Mita), tipul politic si al demagogului (Nae Catavencu, Farfuridi, Dandanache), cetateanul (conu Leonida, cetateanul turmentat), functionarul (catindatul), confidentul (Efimita), raisonneur-ul (Nae Ipingescu, Branzovenescu), servitorul (Pristanda). Daca este luata in considerare trasatura de caracter dominanta, personajele din O scrisoare pierduta pot fi clasificate si altfel: Trahanache e ticaitul, Zoe - femeia voluntara, Catvencu - ambitiosul demagog, Farfuridi - prostul fudul, Dandanache - prostul ticalos, Cetateanul turmentat - naivul, iar Pristanda - slugarnicul. Dintre tipurile comice propuse in aceasta comedie, tipul omului politic si al demagogului este, probabil, cel mai complex.

Autorul propune mai multe variante ale acestui tip, particularizand personajele prin asocierea unor trasaturi de caracter care le apropie si de alte tipuri. Astfel, Trahanache, Tipatescu, Dandanache si Farfuridi pot fi raportati la tipul omului politic. Trasaturile lor se definesc insa in functie de situatiile in care evolueaza. Trahanache are prezenta de spirit, la santaj reactioneaza cu un alt santaj, desi pare senil si detasat de viata cotidiana, Tipatescu e impulsiv si reactioneaza violent cand afla de santajul lui Nae Catavencu, Dandanache e cel mai versat in lupta politica si pastreaza scrisoarea de amor, desi a promis ca o va inapoia, iar Farfuridi e om politic numai prin aparenta, pentru ca acest personaj e complet lipsit de personalitate, de o platitudine desavarsita.

Personajelor li se atribuie nume care sugereaza anumite trasaturi de caracter. intalnit prima oara la Vasile Alecsandri, in literatura romana, comicul numelor atinge un punct superior in comediile lui I. L. Caragiale. Daca Alecsandri isi numea eroii Pungescu, Razvratescu, Lunatescu, Napoila, Clevetici etc., I. L. Caragiale rafineaza comicul numelor, sugerand dominanta de caracter a personajului, originea lui sau rolul in desfasurarea evenimentelor. Astfel, numele lui Tipatescu sugereaza apartenenta la un tip, banalitatea si plafonarea sociala. Zaharia Trahanache face trimitere la ramolismul personajului si la posibilitatea ca acesta si poata fi usor modelat, in functie de interesele tuturor. Ghita Pristanda sugereaza slugarnicia personajului, numele provenind de la un joc popular care se danseaza batand pasul pe loc si dupa indicatiile unui conducator de joc.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

Toate tipurile de comic ilustrate de aceasta comedie sustin intentiile autorului, care vrea sa moralizeze, fara a rani. Provocand rasul receptorului, I. L. Caragiale il invita sa mediteze profund asupra propriilor defecte si sa se desavarseasca.